

Irena Fuchsová

Když divadlo sundá masku

Irena Fuchsová
Když divadlo sundá masku

Věnováno všem zaměstnancům druhé kategorie (ZDK), kteří dělají v divadle maximum pro to, aby zaměstnanci první kategorie (ZPK) mohli hrát.

*Na malým glóbusu nejde do naší zemičky ani zapíchnout špendlík,
jak je malá, ale voni si furt hrajou na to, že Hollywood po nich
brečí...“*

Smutné konstatování starého herce

Irena Fuchsová

Když divadlo sundá masku

Nakladatelství Beskydy 2009

Irena Fuchsová © 2009

Ilustrace na obálce

© kreslíř Jiří Novák

Fotografie na zadní straně obálky

© Vratislav Líbal www.foto-cz.com

© Nakladatelství Beskydy 2009

ISBN: 978-80-904165-5-0

Láska v přímém přenosu

Stáli jsme proti sobě jako dva nepřátelé! Proboha! Řekne mi někdo, jak mám v co nejkratší době vysvětlit svému sedmnáctiletému synovi, jedinému člověku na světě, kterého mám, a který je moje všechno, že ho miluju a vždycky jsem ho milovala? Jak mu to mám rychle vysvětlit? Jak?!

Za hodinu musím být v televizi!

Ukázal na mě prstem, jako kdyby mě obviňoval ze všech katastrof, které kdy postihly Prahu, a nenávistně ze sebe vyrázel jedno slovo za druhým.

„Vždycky! Jsem! Byl! Až! Na! Pátém! Místě! Vždycky!“

„Neřvi na mě! Neřvi na mě, Pavle, nebo...“

Ohnala jsem se po něm a jeho nasupený pohled mě doslova probodl. Sedla jsem si do křesla a dala hlavu do dlaní. Co se to s ním za posledních pár měsíců stalo? Je vůbec možné, aby se takhle změnil? Jediné dítě! Syn, kterému jsem obětovala všechno, stojí proti mně a kouká na mě, jako bych byla cizí!

Ječela jsem na něj už skoro hodinu a jediné štěstí bylo, že naše sousedka, slečna Drbohlavová, byla skoro hluchá dáma, která nedělala celý den nic jiného, než koukala na filmy, ve kterých jsem hrála. Ale i kdyby něco slyšela, myslela by si, že se učím roli nějaké hysterky, a já bych jí to nevyvracela. Ona ví, že divadlo je u mě na prvním...

„Na jakým pátém místě, sakra?! Jak to myslíš?!“

Ušklíbl se.

„Chceš to vědět, drahá paní Thálie? Nebo ti mám říkat paní Radoková? Nebo se snad staneš letošní tváří té své slavné televize? Proč jsem na pátém místě? Chceš vědět, kdo je přede mnou? Chceš?“

„Chci. To mě tedy opravdu zajímá!“

Byl krásný, když se rozčiloval! Celý já! Jsme oba stejní! Aby ne, žijeme jenom spolu, jenom my dva. Komu jinému by měl být podobný? Lubošovi? Ten ani nevěděl, že jsem těhotná, neřekla jsem mu to. Neví, že můj syn je jeho. No a co? Už tehdy

jsem věděla a vím to stejně dobře i dneska, že by naše manželství nevydrželo. Nepotřebuju mít chlapa a Pavlík nepotřebuje otce. Nikdy jsem mu žádného tatínka nenutila. Nebyla jsem bez sexu, ale domů jsem si tyhle pány netahala.

Natáhl přede mě ruku a začal mi ukazovat jeden prst po druhém.

„Na prvním místě divadlo, na druhém film, na třetím televize a na čtvrtém novináři! A někde za nimi, na pátém místě, jsem já!“

Co to plácá? Na jakém pátém místě? Nikdy nebyl doma sám! Nikdy! Slečna Drbohlavová byla naše dobrá víla! Říkal jí Tetík. Možná proto, že mu chyběl táta. Tetík.

Slečna Drbohlavová neměla děti, neměla nikoho a bydlela vedle nás! Její rodina jsme byli my dva. Pavlíka milovala a mě zbožňovala. Byla pro mě nepostradatelná. Mohla jsem si užívat mateřství jenom díky Tetíkovi. I dneska mám jistotu, že k ní může Pavlík kdykoli zaskočit!

„Pavlíku, když jsem nebyla doma já, byl tady Tetík. To ti nestačilo? Máš ji přece rád! Byl jsi s ní pořád!“

Přikývl.

„No právě. Pořád.“

„Co mi vlastně vyčítáš? Moji práci? Já nemám pracovní dobu jako maminky tvých kamarádů! Já pracuju čtyřicet hodin denně! Nikdy ti to nevadilo! Víš dobře, že potřebujeme peníze! Kupovala jsem tenhle byt! Máme chalupu! Chceš ode mě k osmnáctinám auto! Jezdíme k moři, na hory, chodíš oblékaný, jako kdybys šel na módní přehlídku, platím ti školu...“

V tu chvíli jsem si uvědomila, proč vlastně tahle hádka začala, a zvýšila jsem hlas.

„Víš, kolik mě ta tvoje škola stojí?! A ty tam nechodíš! Flákáš se bůhví s kým a bůhví kde! Máš padesát osm neomluvených hodin! Padesát osm! Slyšíš?“

Vzala jsem ze stolu doporučený dopis, který jsem si odpoledne vyzvedla na poště a rozmáchla jsem se s ním proti němu.

„Ředitel mě písemně upozornil, že máš neomluvené hodiny! Písemně! Chápeš?! Ještě jeden takový dopis a vyhodí tě! Vyhodí!“

Vytrhl mi ho z ruky a hodil ho zpátky na stůl.

„Neboj se. Nevyhodí. Jsou rádi, že mě tam mají. Syna slavné maminky! Děláš jim reklamu v každém rozhovoru, který dáš do všech těch přiblblých časopisů!“ Překvapeně jsem na něj zůstala koukat. To mě nenapadlo! Trochu se mi ulevilo, ale našťavaná jsem na něj byla pořád.

„Tak vidíš, jak ti moje práce pomáhá! Máš protekci všude, kam se podíváš! Nic po tobě nechci! Nemáš doma žádné povinnosti! Všechno udělá hospodyně! Ty máš jenom chodit do školy, abys něčím byl! Nic jiného po tobě nechci! Já tedy ne!“

„Zeptej se mě, co po tobě chci já.“

Skoro jsem neslyšela, co řekl.

„Prosím?!“

Podíval se nade mě. Nenápadně jsem se tam podívala také. Deformace! Kam se podívá kolega, tam se musíš podívat i ty! To nám vtloukali do hlavy na škole.

„Samozřejmě, že se tě zeptám! Co po mně chceš? Co po mně ještě můžeš chtít? Copak ti dávám málo?!“

Mlčel. Já také. Potřebovali jsme oddychový čas. Oba. Nikdy jsme se takhle nehádali. Nikdy! Až poslední dobou. Strašně mě zlobil! Bylo to vyčerpávající! Buď přišel domů pozdě v noci, nebo ráno zaspal do školy, ztratil mobil, peněženku, dokonce i tašku do školy, byl drzý, neodpovídal mi nebo naopak odmlouval, byl pořád bez peněz...

„Jeden kolega tě viděl, že jsi byl na Václaváku v herně! Cos tam dělal?!“

„Co myslíš, že se dělá v herně, matko?“

„Nebud' drzý!“

Co se to mezi námi stalo? Když byl dřív nějaký problém, všechno jsme si vyříkali, v klidu, bez emocí, já ho objala, on mě chytil kolem pasu, dali jsme si pusu a bylo po problému! V noci, když jsem se vrátila z divadla nebo z natáčení a Tetík

odešel domů, šla jsem do jeho pokoje a chvíli nad ním stála. Načerpala jsem sílu a šla jsem spokojeně spát.

Byl moje všecko. Vždycky byl moje všecko.

Koukal na mě, jako když na něco čeká. O čem jsme to...

„Tak mi řekni, co po mně chceš!“

„Abych byl u tebe na prvním místě, jako to říkáš v těch po-
dělaných rozhovorech! Abych konečně věděl, že mě máš ráda!“

„Ale já tě přece miluju! Pavle! Pavlíku! Ach, bože! Pavle!“

Bezmocně jsem rozhodila rukama a sedla si na veliký na-
fukovací žlutý balon, na kterém jsem cvičila. Několikrát jsem
se na něm zhoupla, abych našla stabilitu a Pavel se rozesmál.

„Nehraj to na mě, mami! Děláš, že jsi na dně, ale přitom si
říkáš, co kdybys si zacvičila, když už na tom blbým balonu
sedím! To jsi celá ty! Každou minutu, každou vteřinu využi-
ješ pro sebe! Pro slávu! Aby se o tobě vědělo! Vsadím se, že
mě jsi měla jenom proto, abys měla dítě! Protože herečka by
měla mít dítě! Měla by poznat, jaké to je, být matkou! Aby
mohla dobře hrát matky! Proto jsi mě měla? Ale tatínek by ti
překážel, vid? Tak jsme radši bez tatínka!“

„Tobě to vadí?“

„Ne. Nevadí. Určitě to byl herec, takže bych byl doma bez
mámy i bez táty, a teď bych tu před vámi stál, řvali byste na
mě dva a já bych vám řekl to samý! Máte jenom to svý hraní!
Nemáte mě rádi! Kašlete na mě! Tak víte co? Jděte do...“

„Pavle!“

Zarazil se.

„Promiň, mami.“

Podívala jsem se na hodinky.

„Už musím.“

Udělala jsem dva kroky ke svému pokoji, ale stoupl si
přede mě.

„Co s tím uděláš?“

Trochu jsem znervózněla. Jestli sebou nehodím, tak... Sa-
kra, kdyby to aspoň nebyl přímý přenos!

„S čím mám co udělat, Pavlíku?“

„Chtěla jsi vědět, co od tebe chci! A já ti to řekl. Chci, abys mě měla ráda. Abych byl... abych byl aspoň na druhým místě! Protože na prvním nebudu nikdy!“

Natáhla jsem k němu ruku, ale rychle ustoupil, abych na něj nedosáhla.

„Ale já tě přece mám ráda! Já tě miluju, Pavle! Jsi moje dítě! Jsi můj nejbližší člověk na světě! Nikoho jiného nemám! Miluju tě! Udělala bych pro tebe všechno na světě! Všechno!“

„Tak mi to dokaž.“

Proboha! Jak?

„Zůstaň se mnou dneska večer doma. Nechoď nikam, mami!“

„Ale... Pavlíku, zrovna dneska nemůžu!“

„Já vím. Pořád koukáš na hodinky! Pospícháš do televize, vid? Přímý přenos. Tam musíš být přesně! A tak to bylo vždycky! Měl jsem horečku, tak Tetík volal doktora, protože tys musela na premiéru, zlámal jsem si ruku, a tys dala taxikáři stovku, aby mi pomohl domů, protože tys musela stihnout natáčení! Jdi! Jdi, ať nepřiđeš pozdě! Přímý přenos ti je přednější než vlastní syn.“

„Není mi přednější! Ale je to moje práce!“

„Mami, tenhle pořad není tvoje práce! Přiblíblý bláboly! Sladký úsměvy! Tenhle pořad je tak sladkej, že z něj pokaždý přiberu dvě kila!“

„Tak proč se na něj díváš?“

„Protože jsi víc tam, než doma.“

Prosebně jsem zaťukala na sklo hodinek.

„Pavlíku, ale teď už opravdu musím! Dopovíme si to, až se vrátím!“

Hodil hlavou.

„Tak jdi! Půjdu za Tetíkem! Ten je doma vždycky!“ Vyběhl z bytu a bouchl dveřmi.

Celou dobu, co jsem se oblékala, volala si taxi, čekala před domem, celou tu dobu jsem cítila na srdci strašnou tíhu. Jako když mi tam leží balvan. Špatně se mi dýchalo a chtělo se mi brečet.

Ztrácím ho. Sedmnáct let jsem se mu obětovala! Všechno jsem mu podřizovala! A po sedmnácti letech ho ztrácím!

Nevím, jak jsem se dostala do studia, ale najednou jsem tam seděla, usmívala jsem se na všechny strany a poslouchala, na co se moderátorka ptá a co odpovídají dva kolegové přede mnou.

Když měla přijít řada na mě, modlila jsem se, aby aspoň jedna otázka byla jakžtakž! Aspoň jedna! Pavel se určitě kouká! Ať vidí, že to není tak úplně blbý pořad! Ať vidí, že mám šanci říct něco, co třeba někomu pomůže, potěší ho, povzbudí!

Konečně se ke mně otočila a rozzářila se. Zašklebila jsem se také, pusou od ucha k uchu. Ptej se, holka, ptej!

„Pro vás, paní Deniso, jsem si připravila opravdu záluďnou otázku!“ Nadšeně jsem přikývla, a ona se otočila na druhou kameru a zvedla významně prstíček. „Nesmím ovšem zapomenout našim divákům připomenout, že v našem pořadu není nic připraveného! Moji hosté mé otázky předem neznají! Určitě i proto je náš pořad, u vás, našich milých a věrných diváků, tak oblíbený a tak sledovaný! Možná bude mít brzy větší sledovanost než večerní zprávy!“

Proboha! Toho se snad nedožiju, pomyslela jsem si, ale to už se na mě zazubila tak, že jsem si všimla, že má čtyřku vlevo nahoře trochu křivou.

„A nyní otázka pro paní Denisu, herečku, která v posledních letech získává všechny ceny, které se rozdávají! Představte si, paní Deniso, že by k nám přiletěli Marťané. Co myslíte, že by si měli prohlédnout v naší krásné zemičce, plné nádherných lidiček? Kam byste Marťánky poslala?“

Chvilí jsem dělala, že přemýšlím, povytáhla jsem obočí, to mi sluší, pak jsem sraštila čelo, to vypadá intelektuálsky a pak jsem ze sebe vychrlila odpověď.

„Určitě bych je poslala do jižních Čech, kam jsme jezdili za babičkou, a kde jsme se koupali v rybníčcích, honili se po loukách, chodili po lesích. A pak bych je poslala...“

Představila jsem si, kam bych je poslala pak a v tu chvíli

můj úsměv zmizel. Chtěla jsem se znovu usmát, ale nešlo to. Proboha, co se to se mnou děje?! Neochrnuly mi lícní svaly?!

Moderátorka seděla, jako by byla z vosku, diváci ve studiu ztichli a mí dva kolegové, kteří už měli svůj kýbl ostudy a trapnosti vylitý na hlavě, se snaživě usmívali. Odkášlala jsem si.

„A pak...“

Ve studiu bylo hrobové ticho. Slyšela jsem, jak mi tluče srdce. Možná omdlím. A tak jsem se radši zhluboka nadechla.

„A pak bych je poslala do prdele!“

Kameramani strnuli, režisér v kabině vytřeštil oči, oba mí kolegové se stali neviditelnými a sladké dřevo s křivou čtyřkou vlevo nahoře zalezlo pod stůl.

Nevím, co bylo dál, protože jsem se vzpamatovala až v maskérně, kde jsem si vzala kabelku a sako. Procházela jsem chodbami a každý, koho jsem potkala, na mě vytřeštěně koukl a hned se podíval jinam, abych se s ním, nedej bože, náhodou nechtěla zastavit! Stala jsem se ve vteřině pro celou televizi prašivou ovčí a bylo mi to srdečně jedno.

Bylo mi jasné, že jsem v tomhle studiu pravděpodobně naposledy. A nejenom to. Scénárista nekonečného televizního seriálu, ve kterém hraju od prvního dílu, začal právě teď připisovat scénu, ve které mě hned zítra přejedou tři tanky. Nezačnu točit ani jeden z filmů, ve kterých jsem měla hrát. Nebude reklama. Možná nebudou ani žádné divadelní role.

Vyšla jsem před vrátnici, a chtěla si zavolat taxi, ale právě jedno příjíždělo. Zastavilo kousek ode mě a vystoupil z něj můj syn.

Premiéra

Blížila se premiéra. Premiéry mám ráda. I když dělám jenom rekvizitářku, stejně mám pocit, že potlesk při děkovačce patří i mně.

Miluju divadlo, protože mi pomohlo zapomenout.

V osmnácti jsem se totiž zamilovala. Poprvé a naposledy. Mám já to ale štěstí, pochvalovala jsem si. Jsem poprvé zamilovaná a hned je to na celý život!

Byl o deset let starší a milovali jsme se dva roky. Plánovali jsme si budoucnost! Měli jsme před sebou celý život! Vznášela jsem se každý den ve štěstí! Vážně!

A pak mi řekl, že se bude ženit. Ale ne se mnou. Měl holku, se kterou chodil deset let a zbouchl ji. Jí bylo třicet a její rodiče mu dali nůž na krk. Deset let ses s ní tahal, máš od nás auto, dostanete byt a chalupu – tak si ji koukej vzít!

A tak to můj milý se mnou během pěti minut skončil. Nebo to trvalo dvě minuty?

Když jsem přestala mlátit hlavou do zdi, uslyšela jsem svého kamaráda, jak mi říká, že v divadle potřebují rekvizitářku. Ať se tam dojdu zeptat. Že mi divadlo na toho kretěna pomůže zapomenout.

A tak jsem se ve dvaceti letech zamilovala podruhé.

... V den premiéry vypravilo divadlo autobus pro hosty z Prahy. Těšila jsem se, že možná tentokrát přijede do našeho sice oblastního, ale dobrého divadla někdo zajímavý, podíváme se na sebe a bude to. Pozvu ho k sobě a udělám to, o čem sním dva roky. Kleknu si a pomalu, pomalu mu budu svlékat džíny...

Představení dopadlo výborně, diváci nadšeně tleskali, my v portálech také a kulisák Pěťa se mohl ztrhat, jak točil klikou od opony. Protože jsme to hráli i druhý den a scéna zůstávala stát, uklidila jsem do rekvizitárny jenom nejdůležitější rekvizity a za deset minut jsem se ponořila do premiérové vřavy v klubu.

„Vám to dneska sluší, Anetko,“ uklonil se mi Anděl, hvězda našeho divadla. Chodil v bílém a byl to gay. Všichni jsme to

o něm věděli, on věděl, že to všichni víme, ale neusnadnil nám to, hrál hru na ne-gaye a my ji hráli s ním. Teď mi poslal vzdušný polibek a pak zmizel mezi premiérovými hosty.

Nedočkavě jsem se rozhlédla po klubu. Nevím proč, ale věděla jsem, že dneska domů sama nepůjdu. To nebylo tušení! Já to prostě věděla.

Stál sám v koutě, v ruce sklenici a měl úsměv trochu k jedné straně. Vysoký, špinavý blondák, černé triko a černé džíny. Džíny!

Měla jsem snad k němu nejít?!

Za chvíli jsme si povídali, jako bychom se znali odjakživa. Popíjeli jsme, tancovali, šli jsme se projít kolem divadla. Měla jsem pocit, že jsem mu o sobě řekla i to, co bych nikdy nepřiznala ani sama sobě. Ale i Viktor mluvil. O rodičích, o sestře, o tom, že chtěl být architektem a místo toho se stal divadelním výtvarníkem, že má kočku Sylvu a leguána Oldu, je svobodný, bydlí v Praze a na naši premiéru se přijel podívat ze zvědavosti.

Když jsem mu řekla, že se mi o něm dva roky zdá, zasmál se a lehce mě políbil na tvář.

„Ty se mi zdáš, Aneto, celý život.“

Kolem jedné hodiny odjížděl autobus s premiérovými hosty zpátky do Prahy. Viktor nejel. Řekla jsem mu, že mám kousek od divadla podnájem, a že u mě může přespat. Přikývl, a pak jsme šli tancovat. Tiskla jsem se k němu a viděla jsem se, jak si před něho klekám...

Klub se pomalu vyprazdňoval.

Odskočila jsem si, a když jsem se vrátila, Viktor u našeho stolku neseděl. Rozhlédla jsem se, ale nikde jsem ho neviděla. Protože na stolku stála jeho nedopitá sklenička, napadlo mě, že se šel ven nadýchat čerstvého vzduchu a vyšla jsem před divadlo. Ale nebyl ani tam.

Tak jsem se vrátila zpátky, a když jsem se chtěla zeptat Haničky za barem, kývl na mě kulisák Péťa, kterého někdo opřel o zeď.

„Hledáš ho marně, Anetko! Ve zkušebně ti ho fíká Anděl!“

Cesta do hlubin duše herečky

Ne! To už zvoní budík?! Před chvílí jsem zavřela oči... ach ne...

Rychle jsem ho zamáčkla, aby nevzbudil holky a Petra. Ať mám aspoň pět minut pro sebe, proboha! Došátrala jsem se do koupelny a se zavřenýma očima jsem se postavila před zrcadlo.

Tři. Dva. Jedna. Ted'.

No...ujde to.

Dobře, že jsem se v noci pořádně odličila, dneska bych měla vypadat aspoň trochu k světu, mají se ozvat ze seriálu Lékárna. Každý, kdo se v něm jenom mihne, ví, že má otevřené dveře do všech dalších seriálů, které přijdou. Jestli mě vezmou, tak... Radši na to ani nebudu myslet! Abych to nezakřikla!

Pak se jdu představit do Divadla AAA. Role, co mi nabídli, je vynikající! Prý neslezu z jeviště! Pět představení za měsíc a máme zaplacený nájem!

Na oběd nepůjdu, z ÁČKA poletím na metro, musím jet na dabing přes celou Prahu, mám tam být v půl jedné, děláme další tři díly Ponorky, a večer hraju u nás v divadle. Mám sice trvalou smlouvu, ale divadlo mě neuživí, nikoho neuživí.

Sakra, co to zase zvoní? Budíka jsem přece zamáčkla!

Mobil!

Strhla jsem v předsíni z věšáku kabelku a zase jsem se zavřela do koupelny. Sedla jsem si na vanu a vytáhla mobil. Malinová! Produkční! Proboha! Je čtvrt na sedm! Co mi chce takhle brzy?

Markétko, nebud' blbá! Ty nevíš, co chce?!

Málem jsem spadla do vany! Záskok v Lékárně! Potřebují mě! Oni MĚ potřebují! Ted'! Hned! Potřebují mě do Seriálu s velkým S!

„Prosím, Hakenová,“ řekla jsem lhostejně a Malinová po mně skočila jako vyhladovělý rájovec po nitěnce.

„Neruším, paní Hakenová? Nevzbudila jsem vás? Tady Malinová! Omlouvám se, jestli jsem vás vzbudila!“

„Ne, to je v pořádku, paní Malinová. Už jsem vzhůru. Holky za chvíli vstávají, vodím je do školky...“

Čekala jsem, že bude pokračovat, ale mlčela. Tak mluv! Řekni to! Řekni, která milovaná kolegyně si zlámala hnátu, řekni, že po ní přebírám roli, řekni, že pro mě posíláš auto, že si musím vyzkoušet kostýmy, musím do maskérny, mezitím se budu učit text a odpoledne určitě natočíme aspoň dva díly!

Kašlu na ÁČKO! Kašlu na dabing!

Tak řekni to už konečně! Mluv!

„Paní Hakenová, já naštěstí nikoho do školky vodit nemusím, ale nemůžu spát, tak jsem si řekla, vyřídíš si po ránu takové ty nepřijemné drobnosti, znáte to, na člověku to pak zbytečně leží celé dopoledne...“

Jaké nepřijemné drobnosti? Co to kecá?

„Paní Hakenová, naskočila k nám Matulová. Znáte Matulovou, že? Takový výrazný herecký typ to je. Scénáristovi se víc hodí do dalších pokračování Matulová. Omlouvám se, ale do toho zasahovat nikdo z nás nemůže. To víte, dobrý scénárista je bůh...“

„Ale vy jste mi přece slíbila...“

„Paní Hakenová, já, pochopitelně, vím, co jsem vám slíbila. Ale teď vám říkám, že do toho zasahovat nemůže nikdo. Nikdo! Ani já. Prostě Matulová. Tečka. Ale zachovejte nám svoji přízeň, ano? Když budeme potřebovat, ozveme se, samozřejmě! Hezký den vám přeju, paní Hakenová!“

Čekala snad, že jí hezký den popřeju taky? Nasrat! Mlčela jsem a ona se rolničkově zachechtala.

„Vidíte, vypovídala jsem se a ulevilo se mi! Půjdu si ještě na chvíli lehnout, a když budu mít štěstí, tak možná i usnu!“

Tak oni mi to nedali. Sakra...

Dveře se otevřely. Petr, miláček můj. Okamžitě poznal, že se něco stalo. Jsme jedna duše, jedno tělo! Milujeme se už sedm let! Máme spolu dvě krásné holky! Nádherná dvojčata! Na naši svatbu před šesti lety si všichni pamatují ještě dneska! Byla úžasná! Byla...